HE laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta (HE 215/2021 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen
16.11.2021

Maria Hyvönen, erityisasiantuntija

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Tavoitteet

- Esitys on osa fossiilittoman liikenteen tiekarttaa, josta valtioneuvosto päätti toukokuussa 2021. Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteena on puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta ja pudottaa päästöt nollaan vuoteen 2045 mennessä.
- Kotimaan liikenteen päästöistä henkilöautojen osuus on noin 54 prosenttia ja paketti- ja kuorma-autojen noin 41 prosenttia.
- Esityksen tarkoituksena on edistää edellä olevia kansallisia tavoitteita ajoneuvokannan murroksessa ja siltä osin mahdollistaa liikenteen päästövähennysten saavuttamista. Tavoitteena on edistää sähkön ja kaasun käyttöä liikenteessä lisäämällä vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevien ajoneuvojen houkuttelevuutta ja kysyntää.
- Hankintatukia tarvitaan siihen saakka, kunnes sähkö- ja kaasuajoneuvojen hankintahinnat laskevat samalle tasolle polttomoottoriajoneuvojen kanssa. Muuntotuen tarkoituksena on kannustaa ajoneuvojen omistajia muuttamaan ajoneuvojaan vähäpäästöisemmiksi.
- Lisäksi tavoitteena on edistää lataus- ja tankkausinfrastruktuurin laajentumista lisäämällä niiden kysyntää.

Keskeiset ehdotukset

- Laissa säädettäisiin edellytykset täyssähköautojen, sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuesta ja muuntotuesta bensiiniauton muuntamiseksi etanoli- tai kaasukäyttöiseksi.
- Samalla esityksessä ehdotetaan kumottavaksi laki sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta (971/2017).
- Sähköautojen hankintatukea myönnettäisiin ainoastaan yksityishenkilöille. Muita hankinta- ja muuntotukia voisivat hakea sekä yksityiset henkilöt että yritykset.
- Keskeisenä uudistuksena myös hankinta- ja muuntotukien myöntämismenettely uudistuisi.
- Tukiohjelma olisi määräaikainen ja sen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.
- Nykyisten täyssähköisten henkilöautojen ja kaasukuorma-autojen hankintatukia sekä henkilöauton muuntotukia jatkettaisiin vuosina 2022 ja 2023.
- Uusi tukia ehdotetaan sähkökäyttöisen kuorma-auton hankintaan vuosina 2022 ja 2023 sekä sähkö- tai kaasukäyttöisen pakettiauton hankintaan vuonna 2022.

Ehdotetut hankinta- ja muuntotuet eri ajoneuvoluokissa

Henkilöautot

2 000 €	200 € / 1 000 €
Täyssähkö-käyttöisen henkilöauton hankintatuki	**Muuntotuki etanolikäyttöiseksi** 200 €, **kaasukäyttöiseksi** 1 000 €

Pakettiautot

2 000–6 000 €	2 000 €
Sähkökäyttöisen pakettiauton hankintatuki, 3 eri tukiluokkaa	**Kaasukäyttöisen** pakettiauton hankintatuki

Kuorma-autot

6 000–50 000 €	2 000–14 000 €
Sähkökäyttöisen kuorma-auton hankintatuki, 7 eri tukiluokkaa	**Kaasukäyttöisen** kuorma-auton hankintatuki: **CNG-käyttöinen** 2 000–6 000 €, 3 eri tukiluokkaa; **LNG-käyttöinen** 14 000 €

Tukien hakeminen ja myöntäminen

- Esityksen mukaan kaikkia hankintatukia ja muuntotukea haettaisiin jatkossa Liikenne- ja viestintävirastosta.
- **Täyssähköauton hankintatukea** haettaisiin Liikenne- ja viestintävirastosta hankinnan jälkeen. Hakemuksessa esitettäisiin yksilöity selvitys hankitusta ajoneuvosta. Liikenne- ja viestintävirasto voisi myöntää hankintatuen lain edellytykset täyttävän auton hankintaan.
- **Pakettiauton ja kuorma-auton hankintatukea** haettaisiin Liikenne- ja viestintävirastosta ennen ajoneuvon hankintaa. Traficom tekisi asiassa ehdollisen päätöksen, jonka jälkeen hakija toimittaisi määräajassa tiedot ajoneuvon hankinnasta.
  - Menettely eroaisi täyssähköauton hankintatuen hakemusmenettelystä, sillä pakettiauton ja kuorma-auton hankintatukea voisivat hakea myös yritykset. EU:n valtiontukisääntelyn edellytyksenä on, että hakija jättää tukihakemuksen ennen ajoneuvon hankintaa.
- Myös yrityksen hakiessa **muuntotukea** olisi hakemus jätettävä Liikenne- ja viestintävirastolle ennen muutostyön aloittamista. Traficom maksaisi hankinta- ja muuntotuen saajalle myönteisen tukipäätöksen perusteella sen jälkeen, kun ajoneuvo on ensirekisteröity tai muutoskatsastus hyväksytty.

Rahoitus

- Esityksessä ehdotettuja ajoneuvojen hankinta- ja muuntotukea rahoitettaisiin osin valtion talousarviovaroista sekä osin EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä. Hallitus esittää vuoden 2022 budjetissa 6 miljoonaa euroa hankinta- ja konversiotukiin.
- Lisäksi nykyisin voimassa olevan hankintatukilain perusteella myönnetyn siirtomäärärahan vuosilta 2020-2021 käyttämättä jäävä osuus ehdotetaan vuoden 2022 täydentävässä talousarvioesityksessä siirrettäväksi uuteen tukiohjelmaan.
- Vuoden 2022 talousarvioesityksessä on lisäksi esitetty 1 miljoona euroa hallinnollisiin kustannuksiin liikenne- ja viestintävirastolle fossiilittoman liikenteen tiekartan toimenpiteisiin.
- Elpymisvälineen kattama osuus hankintatukien rahoituksesta olisi 5 miljoonaa euroa, joka jakaantuisi 2,5 miljoonaan euroon vuodelle 2022 ja 2,5 miljoonaan euroon vuodelle 2023. Elpymisvälineen rahoitusta käytettäisiin täyssähköautojen hankintatuen ja muuntotuen rahoittamiseen.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ